

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0823U100990

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 25-10-2023

Статус: Перенос захисту

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Туренко Дар'я Вікторівна

2. Daria Turenko

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Шифр наукової спеціальності: 081

Назва наукової спеціальності: Право

Галузь / галузі знань: право

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: 48007 081 Право

Дата захисту: 15-12-2023

Спеціальність за освітою: Правознавство

Місце роботи здобувача: Національна поліція України

Код за ЄДРПОУ: 40108578

Місцезнаходження: вул. Академіка Богомольця, буд. 10, Київ, 01601, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство внутрішніх справ України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Галузевий

III. Відомості про дисертацію

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): ID 2705

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет внутрішніх справ

Код за ЄДРПОУ: 08571096

Місцезнаходження: пр-т Л. Ландау, 27, Харків, Харківський р-н., 61080, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство внутрішніх справ України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет внутрішніх справ

Код за ЄДРПОУ: 08571096

Місцезнаходження: пр-т Л. Ландау, 27, Харків, Харківський р-н., 61080, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство внутрішніх справ України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 10.79

Тема дисертації:

1. Звернення до суду з клопотанням про застосування примусових заходів медичного характеру
2. Appeal to the court with a request for the use of compulsory medical measures

Реферат:

1. У дисертації на монографічному рівні комплексно досліджено процесуальний порядок звернення до суду з клопотанням про застосування примусових заходів медичного характеру. На підставі дослідження стану наукової розробленості теоретичних і законодавчих проблем правового інституту застосування ПЗМХ, визначено такі етапи його розвитку: 1 етап – язичницько-дохристиянський (VI–X ст. ст.); 2 етап – державно-християнський (XI–XVI ст. ст.); 3 етап – початок формування теорії та законодавства щодо неосудних осіб і введення психіатричних лікарень (XVI–XVII ст. ст.); 4 етап – запровадження наукових підходів і базового законодавства щодо застосування примусових заходів медичного характеру (XVII–XIX ст.ст.); 5 етап – сучасний стан. Передумовами виникнення та розвитку правового інституту застосування примусових заходів медичного характеру у різні історичні періоди стало: 1) вплив міфологічних язичницьких

східнослов'янських вірувань про душевнохворих як кари богів за не вірування в них; 2) потреба в ізоляції осіб з психічними хворобами і вадами від суспільства шляхом утримання їх у монастирях, а в подальшому – у спеціалізованих психіатричних лікувальних закладах; 3) необхідність лікування психічно хворих осіб, що спочатку відбувалось молитвами, народними засобами і досягненнями початкової медицини, а в подальшому – удосконаленими на науковій основі медичними засобами; 4) поетапне напрацювання теоретичних засад, законодавства та практики державними та судовими органами щодо встановлення ознак неосудності та, як результат, – прийняття рішення про недоцільність притягнення психічно хворих до кримінальної відповідальності та надання відповідного висновку; 5) створення і запровадження ПЗМХ при відбуванні покарання для засуджених. Визначено, що під правовим інститутом примусових заходів медичного характеру слід розуміти сформовану на основі загальних засад кримінального провадження та правил судової психіатрії сукупність матеріальних і процесуальних норм, що регулюють правовідносини під час прийняття судом рішення про примусове застосування до неосудних або обмежено осудних осіб, які вчинили суспільно небезпечні діяння, лікувально-реабілітаційних медичних заходів з метоювилікування таких осіб чи поліпшення їх психічного стану та здоров'я, запобігання вчиненню ними нових діянь, а також превентивного захисту інших громадян від суспільно небезпечних дій (бездіяльності) такої категорії осіб. З'ясовано, що досудове розслідування у кримінальному провадженні щодо застосування судом ПЗМХ повинно забезпечувати захист прав, свобод та законних інтересів осіб, які вчинили кримінальне правопорушення у стані неосудності або обмеженої осудності чи захворіли на психічну хворобу під час кримінального провадження. Аргументовано, що проведення досудового розслідування у кримінальному провадженні щодо застосування ПЗМХ здійснюється через організацію, забезпечення і реалізацію кримінальної процесуальної діяльності дізнавача, слідчого, прокурора, слідчого судді, суду з метою виконання завдань, визначених у ст. 1 Кримінального кодексу та завдань кримінального провадження відповідно до ст. 2 КПК України. З метою узгодження положень Закону України «Про психіатричну допомогу» та КПК України запропоновано внести зміни у статтю 4 Закону України «Про психіатричну допомогу» та викласти її в наступній редакції: «Психіатрична допомога надається на основі принципів законності, гуманності, додержання прав людини і громадянина, добровільності, доступності та відповідно до сучасного рівня наукових знань, медикаментозного лікування, необхідності й достатності заходів лікування, медичної, психологічної та соціальної реабілітації, надання освітніх, соціальних послуг, а у разі здійснення кримінального провадження також з урахуванням засад, передбачених статтею 7 Кримінального процесуального кодексу України». Запропоновано внести зміни в статтю 503 КПК України, доповнивши її частиною 5 у наступній редакції: «Кримінальне провадження щодо застосування примусових заходів медичного характеру, передбачених законом України про кримінальну відповідальність, здійснюється із забезпеченням невідкладності психіатричного огляду, конфіденційності, необхідності і достатності заходів лікування». Наголошено, що предмет доказування під час досудового розслідування у кримінальному провадженні щодо застосування ПЗМХ слід визначити як передбачені КПК України обставини, які підлягають обов'язковому встановленню дізнавачем, слідчим, прокурором, враховуючи індивідуальні особливості психічного стану неосудної чи обмежено осудної особи, у зв'язку із вчиненням нею суспільно небезпечного діяння (як у момент його вчинення, так і після цього).

2. The dissertation at the monographic level comprehensively researches the procedural procedure of applying to the court with a request for the application of coercive measures of a medical nature. Based on the study of the state of scientific development of the theoretical and legislative problems of the legal institution of the application of the PZMH, the following stages of its development have been determined: 1st stage - pagan-pre-Christian (VI-X centuries); 2nd stage - state-Christian, pre-scientific (XI-XVI centuries); 3rd stage - the beginning of the formation of theory and legislation regarding non-convicts and the introduction of psychiatric hospitals (XVI-XVII centuries); 4th stage - introduction of scientific approaches and basic legislation regarding the use of coercive measures of a medical nature (XVII-XIX art. art.); Stage 5 - modern state. The prerequisites for the emergence and development of the legal institution of the use of coercive measures of a medical nature in different historical periods were: 1) the influence of mythological pagan Eastern Slavic beliefs about the mentally ill as punishment from the gods for

not believing in them; 2) the need to isolate persons with mental illnesses and disabilities from society by keeping them in monasteries, and in the future - in specialized psychiatric treatment facilities; 3) the need for treatment of mentally ill persons, which was initially performed with prayers, folk remedies and achievements of primary medicine, and later - improved medical means on a scientific basis; 4) step-by-step development of theoretical principles, legislation and practice by state and judicial bodies regarding the concept of insanity and, as a result, a conclusion about the inexpediency of bringing mentally ill people to criminal responsibility; 5) creation and implementation of specialized prisons for convicts serving their sentences. It was determined that the legal institution of coercive measures of a medical nature should be understood as a set of material and procedural norms and rules of forensic expertise, regulated on the basis of the general principles of criminal proceedings, which regulate the legal relationship between the state and persons recognized in the procedure prescribed by law as unrepensible or with limited reprehensibility, who have committed socially dangerous acts actions (omissions) and in respect of which, regardless of their will, the compulsory application of treatment and rehabilitation medical measures is envisaged by a court decision with the aim of curing such persons or improving their mental state and health, preventing them from committing new acts, as well as preventive protection of others citizens from socially dangerous actions (inaction) of this category of persons. In order to harmonize the provisions of the Law of Ukraine "On Psychiatric Care" and the Code of Criminal Procedure of Ukraine, it is proposed to amend Article 4 of the Law of Ukraine "On Psychiatric Care" and set it out in the following version: "Psychiatric care is provided on the basis of the principles of legality, humanity, respect for human and citizen rights, voluntariness, availability and in accordance with the modern level of scientific knowledge, drug treatment, the necessity and sufficiency of treatment measures, medical, psychological and social rehabilitation, provision of educational and social services, as well as during the implementation of criminal proceedings on the basis of the principles provided for in Article 7 of the Criminal Procedure of the Code of Ukraine". It is proposed to amend Article 503 of the Criminal Procedure Code of Ukraine by supplementing it with Part 5 in the following version: "Criminal proceedings regarding the application of coercive measures of a medical nature, provided for by the Law of Ukraine on Criminal Liability, are carried out with the provision of urgency of psychiatric examination, confidentiality, necessity and adequacy of treatment measures." It is emphasized that the subject of proof during the pre-trial investigation in criminal proceedings regarding the application of the Code of Criminal Procedure of Ukraine should be defined as the circumstances provided for by the Code of Criminal Procedure of Ukraine, which are subject to mandatory establishment by the inquirer, investigator, prosecutor, taking into account the individual characteristics of the mental state of an unconvicted or limitedly convulsable person, in connection with her committing a socially dangerous act (both at the time of its commission and afterwards).

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- Туренко Д.В. Застосування примусових заходів медичного характеру у кримінальному процесі. Південноукраїнський правничий часопис. 2019. № 4. Частина 3. С. 68-72.
- Туренко Д.В. Проблемні питання співвідношення кримінального і кримінального процесуального законодавства при застосуванні примусових заходів медичного характеру. Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ. 2020. № 2 (89). С. 258-270.

- Туренко Д.В., Юхно О.О. Правовой институт применения принудительных мер медицинского характера в уголовном процессе Украины. Международный научно-практический правовой журнал Закон и жизнь. Молдова. Кишинев. 2020. № 2/2 (338). С. 80–84.
- Туренко Д.В. Питання правового регулювання застосування примусових заходів медичного характеру в міжнародно-правових актах і законодавстві окремих зарубіжних країн. Право і безпека. № 1 (80). 2021. С. 173–179.
- Туренко Д.В. Проблемні питання розслідування з встановлення неосудності, іншого психологічного стану та вад неповнолітніх при застосуванні примусових заходів медичного характеру. Наше право. 2022. №1. С. 130–139.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Юхно Олександр Олександрович
2. Oleksandr O. Yuhno

Кваліфікація: д.ю.н., професор, 12.00.09

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет внутрішніх справ

Код за ЄДРПОУ: 08571096

Місцезнаходження: пр-т Л. Ландау, 27, Харків, Харківський р-н., 61080, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство внутрішніх справ України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Тетерятник Ганна Костянтинівна
2. Hanna K. Teteriatnyk

Кваліфікація: д.ю.н., професор, 12.00.09

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-8321-7912

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Одеський державний університет внутрішніх справ

Код за ЄДРПОУ: 08571570

Місцезнаходження: вул. Успенська, буд. 1, Одеса, 65014, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство внутрішніх справ України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Дрозд Валентина Георгіївна

2. Valentyna H. Drozd

Кваліфікація: д. ю. н., професор, 12.00.09

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-7687-7138

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національна поліція України

Код за ЄДРПОУ: 40108578

Місцезнаходження: вул. Академіка Богомольця, буд. 10, Київ, 01601, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство внутрішніх справ України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Галузевий

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Абрамський Сергій Євгенович

2. Sergei Y. Ablamski

Кваліфікація: к. ю. н., доц., 12.00.09

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-4716-3985

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет внутрішніх справ

Код за ЄДРПОУ: 08571096

Місцезнаходження: пр-т Л. Ландау, 27, Харків, Харківський р-н., 61080, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство внутрішніх справ України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Глобенко Геннадій Іванович

2. Hennadii I. Hlobenko

Кваліфікація: к. ю. н., доцент, 12.00.09

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-1533-9213

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет внутрішніх справ

Код за ЄДРПОУ: 08571096

Місцезнаходження: пр-т Л. Ландау, 27, Харків, Харківський р-н., 61080, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство внутрішніх справ України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Фоміна Тетяна Григорівна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Фоміна Тетяна Григорівна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Невядовський Владислав Олегович

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна